

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Torna Adress:
~~XXVXXV~~ Socken: Lunds stad Berättat av: A.O. ANDERSSON
Uppteckningsår: 1941 Född år 1858 i Hurva

Julen.	s. 1-2.
Trettondagen.	s. 3.
1:a maj.	s. 4.
Morgonturer.	s. 5.
Badning.	s. 6.
Upplevelser under barndomen.	s. 7.
Skrämna barn.	s. 8.
Hantverkarnas arbetsförhållanden.	s. 9.
Ljusinbrinning.	s. 10.
Förhållandet mellan studenter och hant- verkare.	s. 11.
Karl XII:s-firandet den 30 november.	s. 12.
Mårten.	s. 13.
Lucia.	s. 14.
Kristi Himmelfärdsdag.	s. 15.
Pingst.	s. 16.
Fastlagen.	s. 17.
Vårfrudagen.	s. 18.
Knutsgillena.	s. 19.

Nattvakter i Lund.	s. 20.
Nyåret.	s. 21.
Midssommar.	s. 22.
1 april.	s. 25.
Påskan.	s. 26.
Årets fester.	s. 28.
Jordbruk i Lund.	s. 29-33.
Löner.	s. 34.
Brödet.	s. 35.
Hygien och hälsovård.	s. 36.
Jubileumsfesten. 1868	s. 37.
Studentexcercis	s. 38.
Arbetarföreningarna i Lund.	s. 39.
Söm vaktgosse.	s. 41.
Postgång i Lund.	s. 42.

ACC. N:R

7454

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress:
Sacken: L u n d s S t a d Berättat av: A.O.ANDERSSON
Uppteckningsår: 1941 Född år 1858 i Hurva

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Bokbindare A.O.Andersson kom till Lund 1864 tillsammans med fyra syskon.Hans far och mor samt mormor voro utfattiga bönder,som bodde på Espinge fälad.När de kom till Lund kände de ingen.Fadern gick på Klostergården ute i Trolleberg och hjälpte till med tröskning under vintern,och för det arbetet hade han 40 skilling om dagen.Man tröskade med slaga då. Man höll på hela vintern,och man tröskade även efter jult.Arbetet skulle inte vara avslutat på någon bestämd dag .
Bokbindare A.O.Andersson måste betecknas som en utomordentligt god berättare,pålitlig och koncis.

Adress:L.Gråbrödersgatan 3 B.Tel.702

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

7454

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad: T o r n a

Adress:

Socken: L u n d s S t a d

Berättat av: A.O. ANDERSSON

Uppteckningsår: 1941

Född år 1858 i Hurva

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVJulen.

Julaften var en av årets stora dagar för gesällerna, ty då skulle man äta tillsammans med herrskapet./jfr Mårten/. Middagen serverades kl. 7, och då var man alltid högtidsklädd. Maten bestod av 1. lutfisk 2. gröt 3. stek, möjligen skinka men inte alltid. Så fick man ett glas vin men aldrig något öl. Se'n gick var och en till sitt och firade julen tillsammans med de sina.

Berggrens hade inte julgran, åtminstone inte så att vi såg någon, men eljest hade man sådan i de privata hemmen. Ljusen som man hade i, köptes nog i de flesta fallen.

-Hur hade man det ordnat med julklapparna?

-Julklapparna hade man gömt undan innan de delades ut.

Men jag skall berätta en gammal sedvänja som förekom bland gesällerna hos Berggrens. Juldagsmorgonen steg man upp kl. 5 och uppe i "sängkammaren" bryggdes glögg, som vi sedan drack. Så gick man i ottesängen och sedan fortsatte man med glöggdrickandet. Det var idylliskt förr, men nu är den seden alldeles ur bruk.

-Hade man storstädning till julen?

-Ja, det hade man visst.

-Förekom det inte att man lade halm på golven?

-Nej för all del. Det har jag aldrig sett eller ens hört talas om, att man gjorde.

-Fick fåglarna särskild kärve vid julen?

-Ja. Inne i sta'n köpte man en sådan ute på landsbygden omkring.

-Hade man särskilda julhögar?

-Inte på verkstäderna men i familjer med många tjänare förekom det.

-Blåstes julen in?

-Nej, den seden är mycket sen. Vi hade endast helgmålsringningen

kl. fyra. Och se, n var det julbön, som förrättades av biskopen.

forts.

ACC. N:R

No. 7454:2

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad: T o r n a

Adress:

Söcken: L u n d s S t a d .

Berättat av: A.O. ANDERSSON

Uppteckningsår: 1941

Född år 1858 i Hurva

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVJulen forts. 2.

-När åt man?

-I allmänhet vid 7-tiden.

-Stöptes aldrig julkus hemma?

-Nej, det är mycket länge sedan. Knappast i min tid.

-Var köptes julgranen?

-På torget. Och den försökte man sedan göra så vacker som möjligt, efter bästa förmåga.

-Hade man särskilda julgillen?

-Man firade julen i stilla frid. Släkt kom givetvis samman.

-Hade man jultomtar?

-Ja, men det var inom familjerna. Inte utanför dessa kretsar.

-Förekom inte julbockar?

-Jo, i enstaka fall.

-Förekom det inte att man kläde ut sig till julen?

-Jo, det gjorde det, men det var i mycket liten omfattning. Man gick till näbon men inte längre.

-Förekom slakt vid julen i sta'n?

-De som hade gris slaktade alltid till julen.

-Hur var det ordnat med bak?

-Man bakade nog inte i allmänhet. Men mina föräldrar gjorde det inte, vilket berodde därpå att de liksom så många andra inte hade någon lämplig bakugn. Men man ältade ihop degen hemma. Sedan gick man till en bagare och fick det gräddat. Jag fick aldrig nog med bröd när jag var i lära. De voro snåla med bröd. Brödet var dyrt då folket voro som fattigast. Bröd och potatis var det väsentliga bland fattigt folk.

-Förekom gravsmyckning vid julen?

-Ja, man smyckade gravarna med blommor men inte med ljus.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 7454:3

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress: _____
~~Staden~~: L u n d s S t a d Berättat av: A. O. ANDERSSON
Uppteckningsår: 1941 Född år 1858 i Hurva

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Trettondagen.

Trettonafton gick man "lyktgubbe" eller stjärngosse som det visst hette.

-Var man utklädd då?

-Nej. Jag var själv med, Men däremot gick vi omkring och sjöng.

-Till vem fick ni då?

-Vi gick omkring en tre fyra stycken till bekanta i vår egen gata.

-Hade ni då någon särskild stjärna eller sådant med?

-Vi hade nå'tt lyse med oss, som vi tände inne.

-Och då fick ni förstås pengar för sången?

-Vi fick en slant, men inkomsterna blev det inte så mycket av.

Skriv endast på denna sida!

M. 7454:4
ACC. N:R

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress:
~~Socken:~~ L u n d s S t a d . Berättat av: A.O. ANDERSSON
Uppteckningsår: 1941 Född år 1858 i Hurva

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

L:a maj.

1:a maj skulle man dricka äggtoddy. Man slutade arbetet vid middagen. Man sa att man skulle dricka mäg i benen. De två vanligaste dryckerna vid dylika tilltag var dels äggtoddy, dels också punsch.

-Förekom inte särskilda majeldar?

-Nej.

-Sade man inte att man bar maj i by?

-Nej.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 7454:57

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress:
~~Socken:~~ L u n d s S t a d Berättat av: A.O. ANDERSSON
Uppteckningsår: 1941 Född år 1858 i Hurva.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Morgonturer.

Ungdomen var i allmänhet mycket sund förr i tiden. Det förekom t.ex. inte alls så mycket svordomar som nu. Om somrarna brukade vi slå oss ihop några stycken för att företa morgonturer.

-Vad var det för något?

-Jo, man steg upp tidigt om söndagarna och så tog man kaffe med sig ut i det fria, där man sedan dansade ett par timmar.

-Vart brukade man bege sig då?

-Man gick dels ner till Alléns högra sida, och där brukade man dansa. På Östra Promenaden var också en öppen plats, där man kunde dansa. Det var om söndagarna dessa utflykter ägde rum. Vi steg upp vid sextiden och dansade sedan till niotiden på morgonen. Vi roade oss så enkelt men hade likväl så trevligt. Till Helgona-backen gjordes också "morgonturer". Men sedan Folkets Park kom till gick allt sådant bort. Jag har alltid kallat Folkets Park för "rövarkulan". Entrén till Folkets Park var visserligen bara 10 öre på den tiden, men ett besök gick strax till ett par kronor. Men man skulle dock visa sig en gång om året där för att vara solidarisk.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

7454:6

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin

Härad: T o r n a Adress:

~~Socken:~~ L u n d s S t a d . Berättat av: A.O. ANDERSSON

Uppteckningsår: 1941 Född år 1858 i Hurva

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVBadning.

Vi Lundapojkar brukade bada på tre ställen. Vi började ute i mägergravarna vid Jutahusen/vid Idrottsplatsen/Vi badade tidigt före midsommar. Man lärde sig själv simma. På sommaren badade vi alltid i ån i Källby, men den var djup. Så småningom blevo emellertid bönderna trötta på oss, för vi trampade ned deras ärtland, och de stängde av markerna. Det var då ingen annan råd än att ge oss ut till Värpinge.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M 7454:7

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress:
Söcken: L u n d s S t a d Berättat av: A. O. ANDERSSON
Uppteckningsår: 1941 Född år 1858 i Hurva

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Upplevelser under barndomsåren.

Vi bodde i Fiskaregatan, och vi pojkar spelade boll i Bantorgsplanteringen, som då inte alls var någon plantering. Där väkte en del buskar, det var allt. Strax intill gick järnvägen, och jag minns banvakten mycket bra. När tåget väntades, brukade han gå på en stig vid gasverkets västra sida för att se efter om det nalkades. Han gick sedan tillbaka och fällde bommarna. Jag var alltid glad att se tåg komma och gå. Mellan Lund och Malmö fanns järnväg redan på den tiden, men det gick inte så fort då som nu. Färden tog över en timme.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

16. 7454:8

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad: T o r n a

Adress:

Socken: x L u n d s S t a d .

Berättat av: A. O. ANDERSSON

Uppteckningsår: 1941

Född år 1858 i Hurva

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Vad skrämde man barnen med?

Svar: med SPÖKEN.

Jag minns hur rädd jag var för sådana där spöken. På landet skrämde man barnen med skogssnuvan, lyktgubbar och sotaren men aldrig med läraren. Det fanns knappt några lärare då, skå jag säga.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 7454:9

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress:
~~Staden~~ Socken: L u n d s S t a d . Berättat av: A.O. ANDERSSON
Uppteckningsår: 1941 Född år 1858 i Hurva

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Hantverkarnas arbetsförhållanden.

Där jag arbetade d.v.s. hos L.M. Berggren och Son, dit jag kom i lära 1872, hade man födan/maten/ på stället. Det var rätt allmänt att gesällerna både sov och åt på arbetsplatsen. Berggren var mycket ansedd som hantverkare. Han stod litet över de andra. Döttrarna kallades t.ex. "mamseller", och en son var kapten. Vi började arbetet redan kl. sex på morgonen. Kl. 8 fick man en smörgås, och middagen äts alltid kl. 12. Om söndagarna fick man en kopp kaffe. Först åt herrskapet, sedan gesällerna och sist pojkarna. Schemat såg alltså ut: 1. herrskapet 2. gesällerna 3. lärpojarna. Men det var samma mat som serverades. Blott två gånger om året åt man tillsammans med herrskapet och det var julafton och Mårtensafton. Måltiderna voro om vardagarna ordnade så, att man fick maten och kaffet in på verkstaden. Endast middagen äts i köket. På kvällen sattes in ett glas mjölk och en smörgås på verkstaden, som de anställda kunde äta och dricka när de kom hem. Om söndagarna fick man kaffe på morgonen.

Man låg också på stället, även om man hade hem i staden. Det fanns t.ex. särskilda "kammare" hos Berggrens som gesällerna disponerade. Man kom överens om det.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M 7454:10

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress:
Söcken: L u n d s S t a d Berättat av: A. O. ANDERSSON
Uppteckningsår: 1941 Född år 1858 i Hurva

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ljusinbrinning.

När det började bli mörkt, hade man en särskild fest, som nu är alldeles borta, och det var den s.k. ljusinbrinningen. De, som man var i lära hos, bjöd då på toddy. Hos Berggrens förekom den seden, men den försvann senare.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

N. 7454:11.

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad: T o r n e

Adress:

Socken: L u n d s S t a d .

Berättat av: A.O. ANDERSSON

Uppteckningsår: 1941

Född år 1858 i Hurva

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Förhållandet mellan studenter och hantverkare.

Det förekom ofta slagsmål mellan ^{studenter} gesäller och hantverkare.
jfr "Karl XII:s firandet i Lund".

2

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

16. 7454:12

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress: _____
~~Socken~~ L u n d s S t a d . Berättat av: A.O. ANDERSSON
Uppteckningsår: 1941 Född år 1858 i Hurva

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Karl XII:s-firandet den 30 november.

Karl XII:s-firandet den 30 november var en stor högtid. Då skulle stadens pojkar vara med. I spetsen för tåget gick dels "latinpojkar" dels arbetarpojkar. Det var alltid slagsmål mellan dem då. En prostinna, moder till prof. Söderwall, hade rätt många skolpojkar inackorderade, och dessa kallade de andra för brackor. De två kategorierna brukade slåss när det var Karl XII-fest. De slogs var som helst på gatorna under tiden tåget pågick. Vid andra tillfällen var det slagsmål mellan gesäller och studenter.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

No. 7454/13

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress:
~~Socken~~ L u n d s S t a d Berättat av: A.O. ANDERSSON
Uppteckningsår: 1941 Född år 1858 i Hurva

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Mårten.

Särskilt högtidlig var Mårtensafton. Då klädde man sig i sina högtidskläder, för man skulle ju äta tillsammans med herrskapet. Vi slutade då arbetet redan i skymningen. Måltiden bestod av 1. lutfisk 2. gröt och 3. gås. Måltiden avåts kl. 7 på kvällen. Överallt där gesällerna hade maten på stället alltså t.ex. hos Berggrens bjöd man alltid på gås när det var Mårtensafton. Gässen såldes på Stortorget.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 7454:14

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress:
Söken: L u n d s S t a d Berättat av: A.O. ANDERSSON
Uppteckningsår: 1941 Född år 1858 i Hurva

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Lucia.

- Brukade man inte fira Lucia på något sätt?
- Lucia spelade inte någon roll. Man hade inte någon Lucia i hemmen, men man följde med vad studenterna hittade på.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 7454:15

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin

Härad: T o r n a Adress:

xxxx Lunds Stad Berättat av: A.O. ANDERSSON

Uppteckningsår: 1941 Född år 1858 i Hurva

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Kristi Himmelfärdsdag.

Man gick gärna då i kyrkan.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

No. 7454:16

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad: T o r n a

Adress:

Socken: ~~xxxx~~ L u n d s S t a d

Berättat av: A.O.ANDERSSON

Uppteckningsår: 1941

Född år 1858 i Hurva.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVPingst.

-Hur firades pingsten?

-Pingsten firades inte på något särskilt sätt, men pingstdagen var årets stora utflyktsdag. Här i Lund tog man då till Alnarp, och se'n kom ju Bökebergsdansen. Under den tidigare fackförenings-tiden tog man gärna till Stehag. Pingstdagen var utflyktsdag för de flesta familjer. Då skulle man ta till skogen.

ACC. N:R

No. 7454:17

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress:
Söcken: L u n d s S t a d . Berättat av: A.O.ANDERSSON
Uppteckningsår: 1941 Född år 1858 i Hurva

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Fastlagen.

- Hur firades fastlagen?
- Med bullar och mjölk. I bullarna hade man grädde, och mjölken skulle vara varm.
- När åt man dessa bullar?
- Fastlagsmåndag.
- Förekom inte sedan att slå katten ur tunnan?
- Jo då, den känner jag mycket väl till. Många hade en levande katt i en tunna på landet, men hela tillställningen försvann så småningom. Att man slog katten ur tunnan här i Lund känner jag inte alls till. Men på landet var det inte alls ovanligt.
- Hade man särskilda fastlagsris?
- Ja. Och vid fastan på landet risade man varandra, men det tror jag inte förekom inne i sta'n.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M 7454:18

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress:
Söken: L u n d s S t a d . Berättat av: A.O. ANDERSSON
Uppteckningsår: 1941 Född år 1858 i Hurva

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Vårfrudagen.

- Spelade vårfrudagen någon större roll?
- Nej, inte alls.
- At man inte våfflor då?
- Nej. Våfflor hade man till julen i stället, om man hade några.
- Sa man ingenting om tranan?
- Nej, det hörde jag aldrig.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 7451:19

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress:
Söcken: L u n d s S t a d . Berättat av: A.O. ANDERSSON
Uppteckningsår: 1941 Född år 1858 i Hurva

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Knutsgillena.

Knutsgillenas sammankomster följdes med stort intresse. Det ansågs
var rätt förnämligt att vara Knutsbroder.

ACC. N:R

M. 7454:20

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress:
Söcken: L u n d s S t a d . Berättat av: A.O. ANDERSSON
Uppteckningsår: 1941 Född år 1858 i Hurva

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Nattvakter i Lund.

Här i Lund gick särskilda nattvakter, som "sjung" in timmarna på gatorna. Staden hade 6 nattvakter och Universitetet hade dessutom 6. De började sitt arbete kl. 10/tio/ på kvällen.

"Klockan är tio slagen,

Gud bevare stad och land",

sjöng de. De gick omkring och sjöng på gatorna, men de försvunno när det kom riktig polis. De hökl på till kl. 5 /fem/ på morgonen. Folk arbetade redan kl. sex, så se'n behövde de inte väcka.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 7454:21

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress:
Söcken: L u n d s S t a d . Berättat av: A.O. ANDERSSON
Uppteckningsår: 1941 Född år 1858 i Hurva

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Nyåret.

- Brukade man skjuta in det nya året?
- Inte så mycket i staden. Men på landet sköt dom vilt.
- Brukade man vaka in det nya året?
- Ja, man kom samman några stycken och vakade in det nya året.
- Ringde man in eller ut det nya året.
- Ja, det gjorde man .
- Förekom årsgång?
- Nej.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 7454:22

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
 Härad: T o r n a Adress:
 Söcken: L u n d s S t a d . Berättat av: A.O. ANDERSSON
 Uppteckningsår: 1941 Född år 1858 i Hurva

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Midsommar.

-Midsommar var en stor dag för folk i allmänhet, för då skulle man ha dans kring majstången. Det var förstås mest ungdom som var i farten. Här i sta'n bodde mina föräldrar i Stora Fiskaregatan. Vi voro många syskon, och vi ställde om att det blev dans. Min bror spelade harmonika. Vi hade majstången på gården, och andra männi-skor brukade ofta komma in på vår gård. När vi skulle klä maj-stången hade vi ett förfärligt besvär att skaffa grönt. Det var mest vi pojkar som skulle ombestyras insamlingen av det gröna. Blommorna plockade vi ute på landet, och så stal man nog också ibland litet där man kom åt. Så skulle vi ha en flagga i toppen, och det var rätt besvärligt. Jag minns hur vi klistrade ihop en av blått och gult papper, ty vi hade inte råd att köpa tygbitar och sy en sådan. Så dansades det hela netten ända till morgonen. Man tog upp pengar med en mössa, när det kom nytt folk. Folkvandrin-gen var rätt stor. Man gick från gård till gård. När man varit en stund på en gård, gick man till en ny. för att fortsätta där och se hur de hade det där.

-Ät eller drack man ingenting?

-Jovisst, t o d d y. De som bodde på gården slog sig ihop om det. Ungdomen var också med. Vi lade ihop vad som behövdes för kalaset.

-Bjöd aldrig gårdsägarna?

-Nej.

Hade man inte allmän majstång?

-Uppe i Spoletorp, som betraktades som en stadsdel för sig, hade man en stång som man kanske kunde kalla för allmän.

-Hur tillbringade man Midsommardagen?

-Då reste man bort, ut till landet, ut till skogarna.

forts.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 7454:23

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress:
~~xxxx~~ Socken: L u n d s S t a d . Berättat av: A.O. ANDERSSON
Uppteckningsår: 1941 Född år 1858 i Hurva

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Midsommar. forts. 2.

- Vart reste man?
- Till Alnarp framför allt. I min tidigare ungdom fanns inte Bökeberg.
- Hade man majstänger på alla gårdarna i Lund?
- Inte på alla gårdar men på mycket många. Det var mera allmänt förr än nu, men så gick den eden bort.
- Hjälpte aldrig flickorna till med majstångsklädningen?
- I den gården där vi bodde var det vi pojkar som skötte majstängen.
- Hur höga voro majstängerna?
- 4 meter eller så där. I toppen satt en flagga och i ändarna kransar.
- Förekom inte någon annan benämning än midsommar?
- Nej, man sade bara midsommar.
- Tillredde man särskilda maträtter eller drycker till midsommar?
- Man skulle ha krusbärsgröt midsommardag. Kanske var det "en handling från landet". Vi hade det alltid hemma, men jag vill inte säga att vi har det alltid nu.
- Förekom lövmarknad?
- Nej.
- Brukade man sätta in grönt inomhus?
- Ja, man satte in löv. Man pryddes med grönt och blommor så att det blev festligt. På torget fanns sådant att köpa/jfr lövmarknad/ Där fanns t.ex. ängsbollar och andra blommor.
- Tog man aldrig hela träd?
- Nej, säkert inte.
- Talade man inte om att maja?
- Nej.

forts?

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

16.7454:24

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin

Härad: T o r n a Adress:

Socken: x L u n d s S t a d . Berättat av: A.O. ANDERSSON

Uppteckningsår: 1941 Född år 1858 i Hurva

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Midsommar forts. 3.

-Förekom inte utklädda lövgubbar?

-Nej.

-Midsommarbrudar?

-Nej.

-Midsommareldar?

-Nej.

-Sade man inte något annat än majstång?

-Nej.

-Vad dansade man kring sången?

-Ringdanser till harmonika.

-Vad gjorde man Midsommardagen?

-Då reste man bort för att hämta skogens blommor. Mina föräldrar körde alltid till Ringsjön, men det var inte så allmänt att fara dit upp. Det var bara vi, som hade den seden.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 7454:25

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad: T o r n a

Adress:

~~Socken~~ L u n d s S t a d .

Berättat av: A.O.ANDERSSON

Uppteckningsår: 1941

Född år 1858 i Hurva

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV1 april.

Det var förr mycket allmänt, att man skulle narra folk
när det var den 1 april och den siste.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

No. 7454:26.

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad: T o r n a

Adress:

Söcken: L u n d s S t a d .

Berättat av: A. O. ANDERSSON

Uppteckningsår: 1941

Född år 1858 i Hurva

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVPåskan.

-Till påskan skulle man ju framför allt ha ägg, påskägg, som man åt påskafton. Äggen voro i allmänhet färgade.

-Hur färgade man äggen?

-Det kan jag inte så noga säga, men jag vet att man färgade ägg gula medelst en slags växt, och dessutom köpte man anilinfärger.

-Brukade hantverkarna i städerna få ägg vid påsk?

-Nej, hantverkarna fick inte ägg vid påskan, men tjänarna på landet skulle alltid ha ägg plus en brödkaka.

Jag skall säga, att de bättre i städerna voro rätt snåla mot tjänarna. De snålhöll dem ofta. Man rullade för all del också ägg, men det var mera på landet, där tjänarna fick en stor portion ägg.

-Ät man inte någon särskild påskgröt?

-Om någon särskild "påskgröt" talade man inte, men man skulle likväl ha gröt vid påsk. Det hade man gärna vid de stora helgerna. Skärtorédagsskål hade man inte heller, men hos oss hade vi alltid n y p o n s o p p a, när det var långfredag, och det har vi än i dag.

-Talade man aldrig om påskharar?

-Nej, inte alls.

-Höll man påskvaka?

-Nej.

-Förekom påskbrudar?

-Nej.

-Hade man särskilda påskagillen?

-Man hade ju gillen när man bjöd hem vänner till sig. Påsk, liksom jul och midsommar var en släktfest också.

forts.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 7454:27.

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad: T o r n a

Adress:

~~Staden~~ Söcken: L u n d s S t a d

Berättat av: A.O. ANDERSSON

Uppteckningsår: 1941

Född år 1858 i Hurva

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Påsken. forts. 2.

- Vad gjorde man när det var Skärtorsdag?
- Då var det allmänt att man hängde någonting på ryggen på folk. Men nu är det borta. Det kunde vara vad för något som helst, t.ex. en t r a s a men ofta också särskilt utklippta figurer. Seden avtog allt mer, och jag tror inte att den alls förekommit under de sista 25 åren.
- Hade man särskilda påskeldar?
- Nej.
- Hur tillbringade man långfredagen?
- Långfredagen tillbringades i stillhet. Helst skulle man gå till nattvarden i Domkyrkan.
- Och påskafton?
- Då åt man påskägg.
- Och påskdagen?
- Påskadag gick solen runt. Då skulle man gå ut och se på hur solen gick runt.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 7454: 28.

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad: T o r n a

Adress:

Socken: L u n d s S t a d .

Berättat av: A. O. ANDERSSON

Uppteckningsår: 1941

Född år 1858 i Hurva

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Årets fester.

Av årets fester var julen den största. Därefter påsk och midsommar.
Man satte så stort värde på dessa högtider, för då var man fri.
Man hade i allmänhet litet fester. Folk sparade så att de kunde
ha det drägligt. Släkt och vänner träffades, det var huvudsaken.

ACC. N:R

M. 7454:29

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress:
Söcken: L u n d s S t a d . Berättat av: A.O. ANDERSSON
Uppteckningsår: 1941 Född år 1858 i Hurva

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Jordbruk i Lund.

- Min far hade en gris inne i Lund.
- Vid vilken gata var det?
- Vid Stora Tvärgatan. Många hade jordbruk inne i Lund på den tiden. Handlande Ekelöv, som bodde där nu Gleerups Universitetsbokhandel ligger, hade kor och likaså fabrikör Thelander, som bodde i huset ovanför Industri'n. Flera andra smärre husägare hade kor. I min gata fanns t.ex. en mindre husägare, som höll sig med kor.
- Vad har folktraditionen i staden att berätta om jordens ursprung?
- Den där inrättningen var sannolikt av mycket gammalt datum. Varje fastighetsägare hade jord till sitt nummer, beroende på gårdens storlek. Till varje husnummer hörde jord, men om tidpunkten då jorden utskiftades och övergick i tomtägarnas ägo hörde jag inte någonting.
- Arrenderade man inte jord av staden?
- Sta'n hade ingen jord och inte heller några fastigheter, så man kunde inte arrendera någon jord. Domkyrkan hade däremot jord, men det var en annan historia.
- Fick man betala skatt eller annan avgift till staden?
- Nej, inte alls. Man fick inte lov att sälja jorden men arrendera bort den fick man. De borgare som själva inte tänkte bruka jorden arrenderade också bort den till lantbrukarna runt omkring. En bränslehandlare, som hette Jacobsson, som bodde i den gård, som nu innehas av sotarmästare Nilsson, hade själv jord ute på väster.
- Var låg jorden någonstans?
- Runt omkring staden, dock inte så mycket ute vid Trolleberg. Västerut hade man jord men inte vid Trolleberg, där jorden hörde till godset.

forts.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 7454:30

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress:
Söcken: L u n d s S t a d . Berättat av: A.O.ANDERSSON
Uppteckningsår: 1941 Född år 1858 i Hurva

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Jordbruk i Lund. forts. 2.

- Var den odlade jorden på något sätt skild från själva bebyggelse-området? Förekom gårdsgårdar, staket e.d.?
- Jorden var skild från själva stadsområdet men gick ända in till stadsområdet. På norr, där man i senare tid har byggt så mycket, låg just ett sådant jordområde. I öster sträckte sig området ut till Kungsmarken. Några staket eller plank förekom inte alls.
- Vilken benämning hade man på den odlade jorden?
- Inget särskilt namn. Jordbruket var egentlig ren självförsörjning. Både hyresvärdar och hyresgäster hade t.ex. svin. Min far hade gris rätt länge och hämtade avfall från gårdarna till djuret. Det var mycket vanligt att man på det sättet gick och samlade upp avfall till grisarna. Folk hade så litet betalt förr i tiden. Varje tänkbar extrainkomst var synnerligen välkommen. Man sålde en del, som man inte själv behövde i köttväg, och det var också mycket vanligt, att två d e l a d e en gris. Att hålla gris var mycket allmänt bland det lägre arbetarfolket och grovarbetarna. Jag tror inte att det förekom så mycket bland hantverkarna.
- Voro de olika jordbitarna åtskildagenom gårdesgårdar eller andra stängsel?
- Några stängsel förekom inte, men vissa märken förekom. En mindre grop kunde t.ex. vara ett ypperligt sådant.
- Fanns det särskilda fägator?
- Nej, man använde vägarna, och se'n fick man via stigar ge sig in över marken.
- Förekom det inte att man hade grind tvärs över en gata?
- Nej.

forts.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

7454/31

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress:
Söcken: L u n d s S t a d Berättat av: A.O. ANDERSSON
Uppteckningsår: 1941 Född år 1858 i Hurva

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Jordbruk i Lund. forts. 3.

- Vilka hus funnos förutom boningshuset hos dem som drev dylikt jordbruk?
- Stall och ladugård. Större gårdar hade mera jord, mindre hus hade mindre jord. Ett nummer kunde dela jorden på flera ägare, men "stammen hade alltid jorden". Stall och sådant inrättade man så gott man kunde. Alla diverseaffärerna hade stallar för bönderna, så att dessa skulle kunna sätta in sina hästar när de kom in till Lund.
- Ansåg man jordbruk eller boskapsskötsel vara den viktigaste näringen?
- Det är att märka, att man inte drev enbart jordbruk i Lund för försörjning. Man hade det som b i s y s s l a. En som hade en fastighet levde ju på hyrorna. Lundaborna voro inte utpräglade åkerbrukare, i varje fall inte i största allmänhet. Man hade det mera som en bisyssla. Små hus hade i varje fall ingen möjlighet att driva åkerbruk i större skala.
- Kallade man dem som hade jordbruk och kreatur för gårdsägare?
- Gårdsägare kunde man gott säga om en del. Men ordet bonde har alltid varit liksom ett skällsord, som man inte gärna använde i onödan.
- Stadsjordbruken voro således inte särdeles stora?
- Nej, man skulle kunna tala om "tidsfördrivsbönder", om man så ville
- Vilka djur hade man?
- Hästar och kor. I allmänhet hade man 2 hästar. 4 ansågs som mycket. Ekelöv hade många hästar och Thelanders hade visst 4, men alla handlare gjorde ju stora förluster senare, och affärerna gick omkull.

forts.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 7454:32

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress:
Söcken: L u n d s S t a d . Berättat av: A.O. ANDERSSON
Uppteckningsår: 1941 Född år 1858 i Hurva

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Jordbruk i Lund. forts. 4.

- Hur bar man sig åt när man drev ut korba till betesmarkerna?
- Man kunde ofta se hur de drev ut djuren. Hade de endast en ko, skötte ägaren själv saken, men hade man 3-4 kor, anlidade man en särskild pojke, som vallade djuren. Jag själv var t.ex. vallpojke vid 7 års ålder, dock inte inne i Lund utan ute i Flackarp vid en stor gård, som hörde under Trolleberg.
- Förekom det att man utanför staden hade särskilda sommarladugårdar eller särskilda skjul?
- Nej. Korna kunde inte övernatta där ute utan fick tas hem vid kvällen utom under själva högsommaren då djuren stod ute även under natten.
- Hur ordnade man vattningsfrågan?
- Någon närliggande gård släppte till vattnet.
- Hur hade man det sällt med gödseln? Hade man särskild gödselkista?
- Gödseln lades i öppna gödselgårdar. Gödselkistor fanns, och de voro inhägnade. Något tak över hade man dock inte, men de voro heller inte alldeles öppna som på landet.
- Hur fick man bort gödseln?
- Lantbrukarna från landet kom och hämtade gödseln. När man hade tillräckligt mycket på lager, sade man ifrån.
- Hur var det eljest ordnat med renhållningen?
- Var och en fick sopa sin egen gatubit. Torgen sopades dock av fattighusgubbarna. Fattighjonen från Gamla fattighuset vid Hjortgatan kom och sopade, och den seden höll sig länge, även sedan det nya fattighuset blivit byggt.
- Hur förhöll det sig med avkastningen som kreaturen lämnade?
- Den använde man själv

forts.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 7454:33

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress:
~~Socken:~~ L u n d s S t a d . Berättat av: A.O. ANDERSSON
Uppteckningsår: 1941 Född år 1858 i Hurva

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Jordbruk i Lund. forts. 5.

- När ingrep myndigheterna mot ladugårdarna i staden?
- I slutet på 1800-talet.
- Fanns det inte förbud mot lösa kor?
- Nej.
- Hade man särskild svinaherde?
- Dylik förekom inte alls.
- Infördes inte förbud mot att ha svin?
- Jo, man fick tidigt ett sådant förbud. I trädgårdar hade man t.ex. svin. Man slog sig ihop ett par stycken och så skaffade man sig grisar. En

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 7454:34

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress:
Staden: L u n d s S t a d . Berättat av: A.O. ANDERSSON
Uppteckningsår: 1941 Född år 1858 i Hurva

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Löner.

Lönerna voro mycket små förr itiden, och därför voro många tvungna att hålla sig med egen gris för att kunna försörja sig. En byggnadsarbetare hade mycket litet betalt på den tiden men föll därför inte samhället till last. Under 1870-talet hade en byggnadsarbetare 13-14 kronor i veckan med 12 timmars arbetsdag. En byggnadssnickare hade ungefär lika mycket. Under 1870-talet hade jag 12 kronor i veckan. De som hade lära minst betalt var färgeriarbetarna vid Borgs. De hade väl på sin höjd en/1/ krona om dagen för 12-14 timmars arbete. Än i dag har som bekant textilarbetarna minst betalt. Men vi som voro med då voro förnöjsamma, och det fanns inte heller några agitatorer. När jag kom i lära som bokbindare hos L.M. Berggren & Son här i Lund, vilket var 1872, började vi arbetet kl. 6 på morgonen.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 7454:35

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress:
Söcken: L u n d s S t a d . Berättat av: A. O. ANDRRSSON
Uppteckningsår: 1941 Född år 1858 i Hurva

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Brödet.

Brödet var mycket dyrare förr i tiden än nu. Jag minns t.ex. att jag aldrig fick tillräckligt med bröd. Man hade ju maten på sin arbetsplats och tjänarna svältföddes ofta.

Min mor bakade själv men gick bort till en bagare och fick det bakat. Man ältade själv degen men så gick man bort och fick brödet gräddat.

-Varför?

-Det berodde därpå att man inte så ofta själv hade ugn hemma, och dessutom fick man ju sitt eget arbete betalt på det sättet. Vi hade det så fattigt där hemma, att jag fick gå omkring och tigga. Men att man inte hade magen full, gjorde ingenting. Jag minns hur jag plockade upp brödbitar på gator och gårdar.

ACC. N:R

No. 745436

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress:
Söcken: L u n d s S t a d . Berättat av: A.O. ANDERSSON
Uppteckningsår: 1941 Född år 1858 i Hurva

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Hygien och hälsovård.

Vi var tio syskon hemma. Att gå i skola var inte tal om. Man skulle ut så fort som möjligt. Men på vintern kulle man vara hemma. Det var inget ovanligt att 6-8 personer sov i 1 och samma rum här i staden. Men inte tog man någon skada av det, inte. Vi hade det mycket fattigt hemma.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 7454:37

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress:
Söcken: L u n d s S t a d . Berättat av: A. O. ANDERSSON
Uppteckningsår: 1941. Född år 1858 i Hurva

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Jubileumsfesten 1868.

Mitt första minne från Lund är jubileumsfesten 1868. Man var blyg och inte så försigkommen då. Man hade inte gått i nå'n skola. År 1868 hade man fyrverkeri i Lund, vilket var något alldeles enastående. Men så var också själve kungen på besök här. Stängerna från fyrverkeripjäserna föll ned här och var.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 7454:38

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress: .
Söcken: L u n d s S t a d . Berättat av: A.O. ANDERSSON
Uppteckningsår: 1941 Född år 1858 i Hurva

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Studentexercis.

Jag minns som pojke att studenterna exerceade i Lund. De fullgjorde sin värnplikt här i staden. De brukade exercera på Tegnérplatsen. De voro klädda i särskilda uniformer. Jag minns att de hade vita byxor samt gevär. Här var då också skarpskyttar i Lund. År 1864 bildades en skarpskytteförening, som hade statligt understöd. Jag har för övrigt själv avancerat till kompanichef. Här i Lund var två kompanier, 1:a kompaniet som var studenternas och 2:a kompaniet, som var borgarnas. De bägge kompanierna hade gemensamma utmarscher, alltså ett slags fältmanöver. Skarpskytterörelsen var en rörelse som var rätt omfattande under en del år. Vi voro indelade i korporalskap och hade dessutom en kompanichef, som var kapten Ekström. Rörelsen höll sig hela 1870-talet och även 80-talet ut. Men den gick bort undan för undan. Det fanns särskilda uniformer men de buros inte allmänt. Utmarscherna voro rätt högtidliga, eftersom man hade musikkår i teten. Fältmanövern var förlagt till Kungsmarken. Inom studentkåren dog det emellertid bort så småningom. Det förföll och blev till slut bara skytteföreningar. Så länge det ägde rum var det emellertid en sevärdhet för folket i staden. Vanligen var det sedan dans efteråt på skyttebanan österut.

Studentexercisen var en stor upplevelse för oss barn

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 7454:39

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
 Härad: T o r n a Adress:
 Socken: L u n d s S t a d . Berättat av: A.O. ANDERSSON
 Uppteckningsår: 1941 Född år 1858 i Hurva

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Arbetarföreningarna i Lund.

Arbetarföreningarna föregick fackföreningarna. 1864 bildades den 1:a arbetarföreningen i Lund. Den i Lund hörde alltså till de allra tidigaste. En del universitetsmän voro också med. Stadens postmästare var ledare för denna arbetarförening. Hantverkare och borgare slöt sig till föreningen. Arbetarföreningen hade sina särskilda sammanträden, vilka ägde rum dels i en gård uppe på Bredgatan, delshade man också mycket omtänkta utfärder till Alnarp med musik. Dessa ägde rum någon vacker sommardag. Då skulle ungdomen också vara med. Dessa föreningar upplevde sin blomstringsperiod ungefär samtidigt som skarpskytterörelsen. Nte i Alnarp tågade man fram med musik i spetsen, dessutom hade man fana och så gick man i trupp upp till skogen, där det var mycket folk för-samlat. Professor Nathorst ute i Alnarp skulle nämligen uppvaktas. Nathorst höll tal till meingheten. Många hade inte råd att resa både fram och tillbaka, och vi gjorde så, att vi gick dit och reste sedan tillbaka med tåget hem, vilket vi tyckte var mycket storartat. Utflykterna till Alnarp var en sak som kom igen varje år. Man reste på morgonen och kom igen på kvällen. Folkskollärare Lundahl var med och många av stadens hantverkare, som sedan blev sina egna. Det rörde sig dock inte om någon politisk förening men den tog hand om arbetarnas intressen.

Arbetarföreningarna försvann men omdanades till annat. Vår förening i Lund blev en - sjukkasse. Jag var ordförande i den i 30 år, 1902-30, då den upplöstes. Sjukfassorna stryptes som bekant en efter en i och med att de förstättligades. Vi hade t.ex. statsanslag på 1 kr. per medlem. Var man då 200, blev det 200 kronor. Medlemmarna fick bara 1 kr. per dag, inte mera. Man ville sedan, att

forts.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 7454:40

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress:
Söcken: L u n d s S t a d . Berättat av: A.O.ANDERSSON
Uppteckningsår: 1941 Född år 1858 i Lund

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Arbetsföreningar i Lund forts. 2.

vi skulle låta registrera oss, men det ville inte jag varamed om.
Vi fortsatte utan anslag. Några år senare försökte "de" strypa oss
igen. Då vände jag mig till prof. Lindskog och talade om hur det
låg till. Man skulle inte få vara mera än 100 medlemmar. Vi gick
frivilligt, 60-70 medlemmar, ur leken. Vi hade 14,000 kr. och jag
gick till Svante Holmgren, och vår förening uppgick i hans rörelse.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 7454:41

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress:
Söken: L u n d s S t a d . Berättat av: A.O. ANDERSSON
Uppteckningsår: 1941 Född år 1858 i Hurva

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Som vaktgosse.

Som pojke hade jag plats som vaktgosse en lång tid, visserligen inte inne i Lund men i trakterna däromkring, vilket kanske kan vara av intresse att veta. Redan när jag var 7 år vaktade jag boskap i Flackarp, och jag kom sedan till Östra Torn och Råby. Man fick gå barfota i rimfrost, och jag var ibland rent flådd på händerna. Nu pysslar man om barn på ett helt annat sätt än då. Men jag har sannerligen inte tagit någon skada av dessa hundår. Snarare tvärtom.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 7454:42

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress:
~~Söcken~~ L u n d s S t a d . Berättat av: A. O. ANDERSSON
Uppteckningsår: 1941 Född år 1858 i Hurva

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Postgång i Lund.

Postmästaren i Lund var ledare för den arbetareförening som bildades så tidigt i Lund. Postkontoret hade ett rum, där Lunda-gårdshuset nu ligger, alltså vid Kyrkogatan, men det flyttades senare till Hypoteksföreningens fastighet, vill jag minnas. Lund höll sig inte med så många brevbärare på den tiden. Det var endast 1-2. Och brevbäraren skulle ha betalt 1 eller 3 öre för varje brev han avlämnade.

Skriv endast på denna sida!